

PATRIMONI INDISSOCIABLE DEL RIU TER

L'*Estudi històric, arqueològic i arquitectònic de la resclosa d'Ullà* que s'ha elaborat recentment al Museu de la Mediterrània per encàrrec dels Ajuntaments de Torroella, Gualta i Ullà, posa de manifest el valor excepcional d'un conjunt patrimonial estretament lligat a la història, el paisatge i la gestió de l'aigua al Baix Ter. La recerca evidencia que es tracta d'un sistema únic que només es pot entendre i preservar des d'una visió integral.

Des del MST valorem especialment iniciatives com aquesta, que contribueixen a conèixer, protegir i divulgar el patrimoni que dóna identitat al nostre territori. La defensa del patrimoni no és només la conservació d'unes estructures físiques, sinó també la preservació de la memòria col·lectiva, dels usos tradicionals i del paisatge que han modelat generacions de veïns i veïnes.

Les conclusions de l'estudi reforcen la necessitat d'impulsar mesures de protecció i conservació que garanteixin la continuïtat d'aquest llegat. Preservar la resclosa d'Ullà és preservar una part essencial de la història del Baix Ter i transmetre-la a les generacions futures, un objectiu plenament alineat amb els valors de respecte, arrelament i defensa del territori que compartim com a Museu de Suport Territorial-Baix Ter.

EN AQUEST NÚMERO

Inventari del Patrimoni del Baix Ter

Entre nosaltres; el trimestre en flaixos

Agenda MST-Baix Ter;

Sortides pel Baix Ter

Apropa't al romànic del Baix Ter

Vista aèria del riu Ter a l'alçada de la resclosa d'Ullà.

INVENTARI DEL PATRIMONI DEL BAIX TER

ACTUALITZACIÓ DE L'INVENTARI DE BÉNS CULTURALS D'INTERÈS NACIONAL I D'INTERÈS LOCAL DEL BAIX TER

Una de les tasques essencials del projecte Museu de Suport és tenir a l'abast les dades informatives dels elements patrimonials que es troben en l'àmbit del Baix Ter. Per això, una de les accions que s'han dut a terme les darreres setmanes és la revisió i actualització de dades que es mostren a través del catàleg de l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya <https://invarquit.cultura.gencat.cat/>, per tal de tenir al dia les noves catalogacions i proteccions que s'han aprovat en els darrers temps.

Actualment l'inventari presenta un total de 35 elements patrimonials declarats BCIN (Bé Cultural d'Interès Nacional); 52 elements patrimonials declarats BCIL (Bé Cultural d'Interès Local); i 79 elements patrimonials inventariats sense protecció específica.

Algunes incorporacions recents a destacar són la declaració de BCIN de l'Església de Sant Joan de Bedenga de Bellcaire d'Empordà, aprovada per Acord de Govern de la Generalitat de Catalunya el març de 2024 (amb número de registre al catàleg 4615-MH - EN), i el Palau Solterra de Torroella de Montgrí mitjançant el mateix procediment el desembre de 2024 (amb número de registre al catàleg 407-MH-EN).

Un dels increments significatius que ha suposat el creixement de l'inventari ha estat la inclusió com a BCIL molts elements patrimonials a través de l'aprovació del Planejament Urbanístic de Verges la tardor del 2023, que actualment es troba reflectit en l'Inventari del Patrimoni.

Finalment també es troben registrades a l'inventari les declaracions que s'han dut a terme els darrers anys, amb la participació directa del projecte Museu de Suport Territorial-Baix Ter, com són l'Aeròdrom republicà 318 de Canet de La Tallada (amb número de registre al catàleg 15892-I), la Casa Masó-Antiga presó de Torroella de Montgrí (amb número de registre al catàleg 16758-I), i l'Ermida de Santa Caterina (amb número de registre al catàleg 17805-I).

L'element patrimonial protegit mitjançant declaració BCIL núm. 17805-I "Ermida de Santa Caterina".

ENTRE NOSALTRES: EL TRIMESTRE EN FLAIXOS

A continuació us presentem en format breu alguns dels treballs que hem desenvolupat aquest trimestre en el marc del programa de Museu de Suport Territorial.

VISITES AL ROMÀNIC DEL BAIX TER - SETMANA SANTA

La programació “Apropa’t al Romànic del Baix Ter” ha celebrat enguany la seva quarta edició amb una destacada participació de públic. La iniciativa, impulsada amb l’objectiu d’apropar el patrimoni romànic del territori als residents i als visitants durant el període vacacional de Setmana Santa, ha ofert un circuit de quatre visites guiades a esglésies emblemàtiques del Baix Ter.

Les visites s’han desenvolupat durant els quatre dies no festius de Setmana Santa de 2026, amb una proposta diferent cada jornada. Els itineraris han permès descobrir les esglésies romàniques de Sant Pere de La Vall de Verges, Sant Joan de Bedenga de Bellcaire d’Empordà, Sant Esteve de Marenyà de la Tallada d’Empordà i Sant Pau de Fontclara de Palau-sator, posant en valor aquests destacats exemples de l’arquitectura religiosa medieval.

En total, les quatre visites han comptat amb la participació de 120 persones, una xifra que consolida l’interès creixent per aquesta proposta de divulgació patrimonial.

L’activitat ha representat una excel·lent oportunitat per donar a conèixer espais que habitualment romanen tancats al públic durant bona part de l’any, alhora que ha permès aprofundir en les característiques de l’arquitectura romànica del territori. Les explicacions guiades han contribuït també a contextualitzar aquests monuments dins dels fets històrics locals que van marcar la seva construcció i evolució.

Amb aquesta iniciativa, el Baix Ter continua reforçant la difusió i la preservació del seu patrimoni cultural, fomentant-ne el coneixement i l’apreciació entre la ciutadania i els visitants.

LA MEMÒRIA FOTOGRÀFICA DE BELLCALIRE D'EMPORDÀ PREN PROTAGONISME EN UN PROJECTE PARTICIPATIU DE RECUPERACIÓ PATRIMONIAL

Bellcaire d'Empordà ha estat l'escenari d'un nou projecte de recuperació i preservació de la memòria col·lectiva a través de la fotografia històrica. La iniciativa, desenvolupada per en Ramon Mas, autor de la recerca dels "Negocis de Bellcaire", amb la col·laboració de l'Ajuntament de Bellcaire d'Empordà i del col·lectiu que participa habitualment en les activitats del centre cívic, ha permès documentar i ampliar els coneixements sobre el passat del municipi mitjançant els records de la seva població.

El projecte és fruit de la recerca en memòria oral realitzada durant anualitats anteriors i s'ha concretat en dues sessions de "Memòria fotogràfica" els dies 30 d'abril i 7 de maig. Durant aquestes trobades, les persones participants han compartit informació, vivències i testimonis vinculats a fotografies antigues cedides a l'Ajuntament, contribuint així a identificar persones, espais, activitats i episodis de la història local.

A més del seu valor documental, les sessions han tingut una important dimensió social. L'activitat ha afavorit la participació activa de la gent gran, posant en relleu el seu paper com a transmissora de coneixement i memòria, alhora que ha generat espais de trobada i convivència entre els assistents. Hi han assistit una vinetena de persones a cada sessió.

La iniciativa compta amb el precedent i l'experiència acumulada pel Museu de la Mediterrània, que durant anys ha impulsat activitats similars de recuperació de memòria oral i fotogràfica. En aquest cas, el projecte ha representat també una oportunitat per compartir aquesta experiència i metodologia de treball amb altres institucions i entitats del territori, reforçant les dinàmiques de cooperació en l'àmbit de la preservació del patrimoni cultural.

Amb accions com aquesta, Bellcaire d'Empordà continua avançant en la conservació de la seva memòria històrica i en la valorització del llegat de les generacions que han contribuït a construir la identitat del municipi.

ENTRE NOSALTRES: EL TRIMESTRE EN FLAIXOS

TREBALLS PREVIS DELS ESTUDIS DE L'ESTAT PATRIMONIAL AL BAIX TER

Aquest primer semestre de 2026 s'han iniciat els treballs preparatoris per a l'elaboració d'estudis sobre l'estat de conservació de diversos elements patrimonials de la Tallada d'Empordà.

Els informes permetran identificar possibles patologies i proporcionar als municipis eines tècniques per planificar actuacions de preservació.

Els estudis se centraran en les esglésies de Sant Mateu de Canet i de Sant Climent de Tor.

Actualment s'estan duent a terme les tasques prèvies de coordinació i inspecció, amb la previsió que els treballs quedin finalitzats el proper mes de novembre.

VEUS DEL BAIX TER, DEFINICIÓ DEL PROJECTE

S'han iniciat els treballs de definició i concreció del projecte "Veus del Baix Ter", una iniciativa destinada a recollir i preservar la memòria oral dels municipis de l'àmbit territorial que ens ocupa.

El projecte crearà un fons audiovisual amb testimonis sobre la història local, el paisatge, l'agricultura, les formes de vida, les personalitats destacades i l'evolució urbana del territori.

Des del Museu de Suport Territorial s'han establert contactes amb els diferents ajuntaments per identificar les persones participants i definir els continguts de les entrevistes. Paral·lelament, s'han sol·licitat propostes a empreses especialitzades en enregistrament i edició audiovisual i s'ha dissenyat l'estructura organitzativa del projecte.

La iniciativa es materialitzarà previsiblement al llarg de 2026 i contribuirà a conservar un valuós llegat patrimonial per a les futures generacions.

ENTRE NOSALTRES: EL TRIMESTRE EN FLAIXOS

ACTIVITATS EDUCATIVES PER A TOTES LES EDATS

Entre els mesos de gener i juny de 2026, coincidint amb el segon i el tercer trimestre del curs escolar, s'han desenvolupat tres activitats educatives del programa "Connectem amb el territori" adreçades als centres educatius del Baix Ter. La iniciativa té com a objectiu complementar els aprenentatges de l'aula i fomentar el coneixement i la vinculació de l'alumnat amb el seu entorn més proper.

Les activitats realitzades han estat el taller "Toca la prehistòria" per a la Comunitat de Mitjans de l'Escola de Verges, la sortida "Connectem amb l'entorn" per a la Comunitat de Petits del mateix centre, i la visita guiada amb sessió a l'aula sobre l'"Aeròdrom 318 de Canet de la Tallada" adreçada a l'alumnat de 4t d'ESO de l'Institut Escola de Verges.

En total, hi han participat 171 alumnes de diferents etapes educatives, des d'13 d'Educació Infantil fins a 4t d'ESO. Les activitats s'han dut a terme en espais històrics i naturals propers als centres educatius, afavorint l'aprenentatge vivencial i el contacte directe amb el patrimoni local.

Detalls de diferents moments de les activitats educatives, a l'exterior i a l'aula.

AGENDA MST-BAIX TER AQUEST ESTIU, DESCOBRIM EL PATRIMONI!

2026

Sortides pel Baix Ter

MUSEU
DE SUPORT
TERRITORIAL
Baix Ter

dissabtes de juliol i agost

Voleu descobrir
la història,
el patrimoni,
el paisatge,...
dels pobles
del Baix Ter?
Acompanyeu-nos
en les visites guiades
que us oferim
aquest estiu

4 de juliol · 10 h
Fontanilles
Lloc trobada:
Aparcament del Carrer Major

11 de juliol · 19 h
Pals
Lloc trobada: Plaça Major

18 de juliol · 10 h
Ullà
Lloc trobada: Carrer de la Pau

25 de juliol · 10 h
Verges
Lloc trobada:
Centre de Visitants - Verges 50

1 d'agost · 19 h
Torroella de Montgrí
Lloc trobada:
Museu de la Mediterrània

8 d'agost · 19 h
Palau-Sator
Lloc trobada:
Aparcament del Carrer Migdia

15 d'agost · 10 h
La Tallada d'Empordà
Lloc trobada: Passeig de l'Església

22 d'agost · 10 h
Gualta
Lloc trobada: Plaça Major

29 d'agost · 10 h
Bellcaire d'Empordà
Lloc trobada:
Aparcament de Sant Joan de Bedenga

Activitats gratuïtes. Places limitades
Inscripció prèvia: museu@torroella-estartit.cat
Cal formalitzar la inscripció abans
de les 20 h del dia anterior.

Museu de la Mediterrània
Tel. 972 75 51 80
www.museudelamediterrania.cat

aquest estiu 2026

APROPA'T AL ROMÀNIC DEL BAIX TER

El romànic és ben present al Baix Ter, i amaga petits tresors a diversos pobles. Us proposem que us apropieu als exponents més destacables i en descobriu la seva història

Dijous 9 de juliol	Sant Joan de Bedenga (Bellcaire d'Empordà)
Dijous 16 de juliol	Santa Maria de la Tallada (La Tallada d'Empordà)
Dijous 23 de juliol	Sant Pere de la Vall (Verges)
Dijous 30 de juliol	Sant Julià de Boada (Palau-sator)
Dijous 26 d'agost	Sant Pau de Fontclara (Palau-sator)
Dijous 13 d'agost	Sant Esteve de Marenyà (La Tallada d'Empordà)
Dijous 20 d'agost	Sant Romà de Llabià (Fontanilles) Nova visita

Preu: 5 €
per persona

Hora: 19 h
Durada de la visita una hora

Inscripció prèvia
abans de les 12 h
del dia de la visita

Lloc de trobada:
A la porta de l'església cinc minuts abans de l'inici de la visita

www.museudelamediterrania.cat 972 75 51 80 museu@torroella-estartit.cat